

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

2021-2025

Luoto, Pedersören kunta, Pietarsaari, Uusikaarlepyy

Lastensuojelulain (12 §) mukaan kunnan on laadittava lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Pietarsaaren seudun aikaisemmat hyvinvointisuunnitelmat on laadittu yhteisesti Uudenkaarlepyyn, Pedersören, Pietarsaaren ja Luodon kuntia varten. Seudun ensimmäinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laadittiin vuonna 2010 ja toinen vuonna 2016. Nyt laadittu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on voimassa vuosina 2021-2025 ja myös se on yhteinen seudullinen suunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma tulee hyväksyä kunkin kunnan kunnanvaltuustossa.

Hyvinvointisuunnitelman laatimistyöryhmän jäsenet:

Caroline Smedberg, Luoto

Carola Holm-Palonen, Luoto

Ann-Charlott Enlund, Uusikaarlepey

Camilla Lasén, Pietarsaari

Susann Rintamäki, sosiaali- ja terveystyö

Pia Kotanen, sosiaali- ja terveystyö

Anne Hynynen, sosiaali- ja terveystyö

Rolf Sundqvist, Pedersören kunta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 luovutetaan täten kuntien käsiteltäväksi. Sen jälkeen suunnitelma toimitetaan edelleen kaikille lautakunnille implementointia ja kunkin toimialan jatkotoimenpiteitä varten.

Luoto 11.12.2020

Työskentelyn lähtökohdat

Työryhmän keskeisenä lähtökohtana on ollut jo saatavilla olevien ajankohtaisten ja relevanttien selvitysten käyttäminen.

Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty mm. seuraavia aineistoja ja tietolähteitä:

1. Pietarsaaren seudun kuntien ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen vuosina 2018-2019 yhteistyönä tekemä selvitystyö. Raportti: **Situationen för barn och unga i Jakobstadsregionen.** Anu-Riina Svenlin
2. LAPE-hanke, lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. Raportti: **Lapsen hyvinvointi yhteisenä tehtävänä ja tavoitteena. Hyvät käytännöt ja laatu lapsi- ja perhepalveluiden suunnittelussa. Käsikirja Pohjanmaan maakunnalle.** Laatijat: Ann Backman, Terhi Korpi ja Riku Niemistö (toim.) <https://docplayer.fi/159470711-Lapsen-hyvinvointi-yhteisena-tehtavana-ja-tavoitteena.html>
3. Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymää koskeva selvitystyö. **Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän valmistelu. RAJA- JA YHDYSPINTATYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI**
<https://www.vaasankeskussairaala.fi/globalassets/hallinnon-tiedostot/primarvardsenheten/hyvinvointialuevalmistelu/valfardsomradesberedningens-slutrapporter-hyvinvointialuevalmistelun-loppuraportit.pdf>

Periaatteet ja painopistealueet

Seuraavat neljä painopistealuetta ovat olleet työryhmän lähtökohtana suunnitelman laadinnassa:

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys

Palvelujen laatu ja vaikuttavuus

Palvelujen yhdenmukaistaminen

Suunnitelman rakenteen laatimisessa työryhmä on käyttänyt mallina Espoon kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Pietarsaaren seudun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa määritellään neljän painopisteen osalta tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta/arviointi, joita käytetään perustana implementoitaessa suunnitelmaa seudun kunnissa.

Suunnitelmassa ei ole paljon tekstisivuja, mutta asetetut tavoitteet vaativat, että seudun kunnat ottavat yhdessä aktiivisen osan neljästä esille tuodusta painopistealueesta. Nykyisenä lähtökohtana on, että suunnitelmaa seurataan myös vuosittain ja että sitä täydennetään tarvittaessa uusilla tavoitteilla ja toimenpiteillä. Tarpeet saattavat muuttua nopeasti, ja sen vuoksi suunnitelma on laadittu siten, että siihen voidaan tehdä helposti päivityksiä ja täydennyksiä tarpeen mukaan.

Hyvinvointisuunnitelman sisältöön ovat vaikuttaneet Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän perustaminen ja sitä koskeva selvitys, meneillään oleva sote-uudistus sekä koronapandemia.

Meneillään olevat uudistukset johtavat uusien rakenteiden luomiseen, eikä voida luottaa siihen, että eri toimijoiden väliset vakiintuneet yhteistyömuodot voivat toimia tulevaisuudessa samalla tavoin kuin aikaisemmin. Seudulla tarvitaan aktiivista otetta uusien yhteistyöelimien, palveluketjujen ja hoitoportaiden luomisessa, ja syntyvät rajapinnat on selkiytettävä.

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/arviointi
 <p><i>Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa ja viettää mielekästä vapaa-aikaa.</i></p>	<p>Edistetään lasten ja nuorten osallisuutta heitä koskevassa päätöksenteossa.</p> <p>Lisätään harrastustarjontaa. Rungas tarjonta, josta löytyy jotakin sopivaa kaikille.</p> <p>Kerhotoimintaa koulupäivän yhteydessä. Seudullinen yhteistyö. Matala kynnyks.</p> <p>Kehitetään nuorisovaltuustojen toimintaa. Seudullinen yhteistyö.</p> <p>Parannetaan taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien perheiden mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämyksiin ja kurssitoimintaan.</p>	<p>Lapsilta ja nuorilta kysytään heille järjestettävästä toiminnasta. Tämä toteutetaan sopivalla tavalla paikallisesti (tavat ja menetelmät voivat vaihdella kunnittain).</p> <p>Osallistujamäärä ja eri kerhojen/erityyppisen harrastustoiminnan määrä.</p> <p>Nuorisovaltuusto arvioi vuosittain toimintaansa ja aktiivisuuttaan.</p> <p>Kuntien kulttuuritoiminnan järjestäjät arvioivat mahdollisuuksiaan tarjota taloudellisesti tiukassa tilanteessa oleville perheille kulttuurielämyksiä.</p>
<p><i>Annetaan lapsille, nuorille ja perheille mahdollisuus hyödyntää laadukkaita sähköisiä palveluja, jotka edistävät hyvinvointia.</i></p>	<p>Kehitetään ja otetaan käyttöön helppokäyttöisiä sähköisiä palveluja (esim. chat-palveluja), jotka helpottavat yhteydenottoa ja avun hakemista. Helpotajuuksista tietoa.</p>	<p>Tilastot kotisivuista ja sähköisistä palveluista. Voidaan sisällyttää osaksi asukaskyselyä.</p>
<p><i>Lisätään perheille suunnattujen tukimuotojen näkyvyyttä.</i></p>	<p>Selkiytetään palveluja, nykyaikainen markkinointi, esim. perustetaan virtuaalinen LAPE-perhekeskus, jossa on koottuna lapsiperheille tarkoitettuja tukimuotoja kaikilta sektoreilta, ja josta saa nopeasti apua ja tietoa palveluista.</p>	<p>Arviointi kunkin kunnan asukaskyselyn kautta.</p> <p>Kotisivujen käyntitilastot.</p>

2. Lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/arviointi
<p><i>Lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuus vahvistuu.</i></p>	<p>Madalletaan kielimuuria nuorille suunnatuissa palveluissa, kuten Fiilis.</p> <p>Lisätään vähävaraisten lapsiperheiden toimintamahdollisuuksia ja edistetään heidän yhdenvertaisuuttaan mm. informoimalla tukimahdollisuuksista.</p> <p>Tuetaan maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja vapaa-ajalla.</p> <p>Yhdenvertainen kohtelu seksuaalisesta identiteetistä, uskonnosta, etnisestä taustasta ja perhemuodosta riippumatta.</p>	<p>Käyntimäärä</p> <p>Lasten harrastusmenoihin toimeentulotukea tai taloudellista tukea perhesosiaalityön/ lastensuojelun avoimuuden tukitoimena saaneiden lukumäärä.</p> <p>Jatkuva yhteinen seuranta kaikkien osapuolien kanssa (ensisijaisesti kotouttamisyksiköt, varhaiskasvatus, koulu, yhdistykset).</p> <p>Päivitetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Vuosittainen seuranta kaikissa organisaatioissa.</p>
<p><i>Lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa tuen ja hoidon oikea-aikaisesti.</i></p>	<p>Panostetaan ennaltaehkäisevän työn koordinointiin, esim. koko alueen yhteinen ennaltaehkäisevän työn koordinaattori.</p> <p>Arvioidaan lapsen, nuoren ja perheen palvelun tarve viivytyksettä, tarvittaessa monitoimijaisesti.</p> <p>Tuetaan vanhemmuutta: matalan kynnyksen perheneuvonta ja murrosikäisten nuorten vanhempien tuki perheneuvolatoiminnan kehittämisen kautta.</p> <p>Lisätään ja kehitetään ryhmätoimintaa (mm. Vanhemmuus ensin, Perhekoulu, tyttöjen ryhmä ym.)</p>	<p>Vireilletulon arviointi 100 % 7 arkipäivän kuluessa. Palvelutarpeen arviointi 100 % 3 kk:n kuluessa.</p> <p>Käyntimäärät ja lasten/nuorten ikähaarukka perheterapeutin ja psykologin vastaanotoilla.</p> <p>Ryhmien lukumäärä, osallistujamäärä, asiakkaiden jonotusaika ryhmätoimintaan.</p>





Varhainen apu lasten, nuorten ja perheiden riippuvuusongelmissa sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisy.

Seudullinen ennalta ehkäisevä päihderyhmä työskentelee yleisellä tasolla. Konkreettista työtä tekevien kuntakohtaisten päihderyhmien toimintaa on aktivoitava.

Kysely vuosiluokille 7-9 + Kouluterveyskysely, Fiilis-tilasto.



Vahvistetaan ja tehdään näkyväksi nuorille suunnattua päihdetyötä verkossa nuorten keskuudessa.

Kysely vuosiluokille 7-9 + Kouluterveyskysely, Fiilis-tilasto.

Jalkautetaan nuorille suunnattua päihdetyötä nuorisotalolle ja kouluihin.

Kysely vuosiluokille 7-9 + Kouluterveyskysely, Fiilis-tilasto.

Informoidaan vertaistukiryhmistä, joita alueella toimii.



Lasten ja perheiden toimijuus palveluissa sekä niiden kehittämisessä ja arvioinnissa lisääntyy.

Suunnitellaan ja vakiinnutetaan lasten, nuorten ja vanhempien osallistumistavat opiskeluhoultotyön suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Asiakaspalautteet.

Kehitetään, kerätään ja hyödynnetään systemaattisesti asiakkailta saatua tietoa.

Asiakaskyselyt, palautteet.



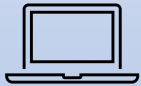
3. Palvelujen laatu ja vaikuttavuus



Tavoite	Toimenpide	Seuranta/arviointi
<p><i>Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen laadun kehittäminen ja varmistaminen.</i></p>	<p>Varmistetaan riittävä määrä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että sivistystoimen ammattilaisia, jotta palvelujen määrä ja laatu vastaavat tarpeita.</p> <p>Kehitetään toimintamalli siitä, miten toimitaan sen jälkeen kun koulu, päiväkotiki tai muu yhteistyökumppani tekee lastensuojeluilmoituksen.</p> <p>Vakiinnutetaan systeeminen työote lastensuojelussa ja perhepalveluissa.</p> <p>Otetaan käyttöön asiakaspalautteet asiakasprosessien arvioimiseksi.</p> <p>Systemaattinen ostopalvelujen valvonta.</p>	<p>Toimet/virat täytettyinä 100 %.</p> <p>Kansalliset suositukset asiakasmäärästä per ammattilainen (esim. koulupsykologi, koulukuraattorit, kouluterveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä jne.).</p> <p>Palaute kouluista, päiväkodeista ja yhteistyökumppaneilta.</p> <p>Asiakkaiden kokemus osallisuudestaan. Viranomaisverkoston kokemus osallisuudestaan.</p> <p>Palautteiden lukumäärä.</p> <p>Valvontakäyntien lukumäärä.</p>
<p><i>Kuntien lapsille ja nuorille järjestämän harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan laadukkuus.</i></p>	<p>Seudullinen yhteistyö (ammattimaiset ohjaajat, suurempi toimintatarjonta).</p>	<p>Kuntien nuoriso- ja vapaa-aikatoiminnasta vastaavat tapaavat 1-2 kertaa vuodessa ja arvioivat toimintaa. Kysely osallistujille ja huoltajille.</p>
<p><i>Tiedolla johtaminen vahvistuu.</i></p>	<p>Hyödynnetään seuranta- ja tutkimustietoa sekä raportointia palvelujen kehittämisessä.</p>	<p>Lasten, nuorten ja perheiden seudullinen johtoryhmä valitsee vuosittain arvioinnit ja analysoi tuloksia seudullisesta näkökulmasta.</p>

4. Palvelujen yhdenmukaistaminen

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/arviointi
<i>Lasten, nuorten ja perheiden kaikkia hyvinvointipalveluja koskevan tiedon tulee olla helposti saatavilla.</i>	Sosiaali- ja terveystieteiden keskus (myöhemmin Pohjanmaan hyvinvointialueen kotisivuilla) sekä kuntien kotisivuilla selkiytetään tiedotusta palveluista ja palveluja tarjoavista tahoista.	Asukkaille tiedottamisesta vastaavien palveluntuottajien jatkuva seuranta muutosten yhteydessä.
<i>Yhtenäisiä toimintamalleja lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.</i>	Toimeenpannaan ja laajennetaan Lapset puheeksi menetelmän käyttöönotto. "Lapset puheeksi" -koulutus molemmilla kielillä.	Koulutettujen lukumäärä.



Jatkotyöskentely ja hyvinvointisuunnitelman seuranta

Työryhmä ehdottaa suunnitelman implementoinnin ja seurannan osalta seuraavaa:

- Pietarsaaren seudulle perustetaan seudullinen lapsi-, nuoriso- ja perheasioiden seudullinen johtoryhmä. Johtoryhmä koordinoi jatkotyöskentelyä ja hyvinvointisuunnitelman seurantaa. (Johtoryhmä korvaa nykyisen seudullisen oppilashuollon ohjausryhmän)
- Seudun lasten ja nuorten hyvinvointilanteesta ja suunnitelman tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan asianomaisille kunnille vuosittain yhteistyölautakunnan kautta.
- Työryhmä ehdottaa, että hyvinvointisuunnitelman seuranta tehdään syksyllä 2021 pidettävässä yhteisessä seudullisessa seminaarissa, jossa keskustellaan siitä, miten kunnat työskentelevät suunnitelmassa esiin tuotujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään ja täydennetään seminaarin jälkeen.
- Vuonna 2021 kiinnitetään erityistä huomiota nykyisiin ja uusiin, Pohjanmaan hyvinvointialueen muodostamisen yhteydessä syntyviin rajapintoihin.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi tarvitaan selkeää vastuunjakoa, joka koskee kaikkia lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien asioiden parissa työskenteleviä.